

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA “1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
ȘCOALA DOCTORALĂ DE FILOLOGIE

**BASMELE ȘI MUTAȚIILE POETICII IDENTITĂȚII ÎN TRECEREA
DE LA MODERNISM LA POSTMODERNISM**

(Rezumat)

Conducător de doctorat:

Prof. dr. habil. MARIA-ANA TUPAN

Candidat:

MEREU (BACIU) ANA-MARIA

Alba Iulia

2019

Sumar:

Introducere.....	4
Contextul originar.....	7
Definirea și contextualizarea conceptelor utilizate: basm, modernism, istorie, postmodernism, identitate.....	16
Capitolul I: Basmele și construcția identității în modernism.....	40
1. Studiu de caz: <i>Fairy and Folk Tales of the Irish Peasantry</i> de William ButleYeats.....	46
2. Studiu de Caz: <i>Povesti Basarabene</i> de Simion Teodorescu –Kirileanu.....	78
Capitolul II: Basmele și poetica deconstrucționistă postmodernă	87
1. Rescrierea basmelor de către Angela Carter	97
2. Structuri de basm în poezia lui Cezar Baltag.....	109
Capitolul III: O schimbare în / cu timpul: o abordare comparativă.....	127
1. Basmele și poetica identității: o schimbare de perspectivă de la modernism la postmodernism.....	129
2. Flann O’Brien: măștile retorice ale autorului.....	140
3. Ruth Ozeki: <i>A Tale for the Time Being</i>	152

4. Contexte noi, abordări noi, ...	163
Concluzii	177
Bibliografie	185
Surse primare	185
Surse secundare	186

Lista ilustrațiilor:

Fig. 1. Naomi Bardoff: Propp's Characters retrieved from:

https://www.google.com/search?q=naomi+bardoff+propp&client=firefox-b-d&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=bxtG_XM8oRr6wM%253A%252C8KTLT2W0OGJnPM%252C_&vet=1&usg=AI4_-kTRsJEnknCA-882aC3OUElyvN-fQ&sa=X&ved=2ahUKewi_uZr3_driAhWo16YKHRHQA_gQ9QEwBnoECAAQDA#imgrc=bxtG_XM8oRr6wM:

Fig. 2: A Guide to Gender (Gender Identity) retrieved from:

<https://www.itspronouncedmetrosexual.com/2012/06/how-can-i-make-the-gender-question-on-an-application-form-more-inclusive/>

Figures 3. Muslim Women wearing a veil retrieved from BBC News, available at

<https://www.bbc.com/news/uk-45112792>

Figure 4. Female Muslim Scientist retrieved from:

<https://www.timeshighereducation.com/news/women-gender-equal-countries-less-likely-gain-stem-degrees>

Figure 5. Nutrition by Nazima retrieved from: <http://ummahsfitness.com/muslim-women-who-have-zero-time-for-fitness-stereotype>

Figure 6. Rhyana Dawood retrieved from: <http://ummahsfitness.com/muslim-women-who-have-zero-time-for-fitness-stereotype>

Figure 7. Maryam Mirzakhani, Nobel Prize winner retrieved from: <https://mvslim.com/the-only-muslim-woman-to-win-the-nobel-prize-of-mathematics-has-passed-away/>

Figure 8. The Möbius Strip retrieved from: www.open.ac.uk/courses/find/psychology

Figure 9. Tattooing: the intertwining of body and world, retrieved from : www.open.ac.uk/courses/find/psychology

Figure 10. The Piper and the Puca, Daniel O'Rourke retrieved from: <https://www.youtube.com/watch?v=bTJEqfhzGgk>

Figure 11. Povești basarabene by Simion Teodorescu Kirileanu.

Fig. 12. Perrault's fairy tales. M. Wolf, St. Petersburg and Moscow, 1867 (illustration by Gustave Doré)

Fig. 13. The female mask of fortitude: Angela Carter's *The Bloody Chamber* (1979)

Fig. 14. Unicorn in the Looking Glass (1979), illustrated by Elena Urdareanu-Herta

CUVINTE CHEIE: identitate, basme, istorie, modernism, postmodernism, deconstrucție, schimbare de perspectivă, transformare.

Introducere

Acesta este un studiu comparativ al basmelor în cele două etape diferite ale “modernității târzii”: modernismul și postmodernismul - din punctul de vedere al construcției identității și al schimbărilor poeticii identitare. Ne propunem să oferim argumente în favoarea unei noțiuni istorice a identității și a discursului, care este pusă la încercare în cazul particular al basmelor, o formă generică al cărei univers fictiv se consideră a fi în afara timpului. Încercăm să demonstrăm că identitatea este un construct influențat de percepția socială, mai

degrabă decât de esență și substanță, supusă schimbărilor istorice și modelată de ideologiile discursului. În perioada modernă timpurie, a Iluminismului, basmele au fost percepute ca narațiuni ce povestesc originile unui popor, ca oglindire a credințelor fiecărui popor. Ele au fost percepute de Herder, Goethe, Charles Perrault, Frații Grimm sau de către preromanticii britanici ca hrană spirtuală pentru întregirea identității naționale devenind astfel un semn al identității naționale. Dimpotrivă, odată cu trecerea timpului și schimbările istorice survenite, în perioada postmodernă se pierde percepția basmului ca unitate de măsură identitară, devenind doar un model care trebuie re-simbolizat, un fragment dintr-un desen mai amplu, diferit, o scuză, o scenă pe care sunt jucate alte piese, în ton cu schimbarea, cu ideile postmoderniste.

Prezenta lucrare aduce în prim plan, “pe scenă”, patru concepte principale, care, deși sunt preluate din diferite domenii conceptuale (teoria genului, curente literare și axa verticală a schimbării în politică / poetică de-a lungul istoriei), se dovedesc a fi legate în trecerea la o nouă fază a culturii. Metafora de *scenă* pe care o folosim pentru actul de interpretare este justificată de convingerea noastră că aceste concepte au un efect de structurare, de implicit teoretizare și poziționare, că prin utilizarea unui anumit vocabular critic ne plasăm deja într-o anumită poziție teoretică în studiul nostru despre basme, folclor și construcție a identității în trecerea de la modernism la postmodernism, cu toate implicațiile procesului transformator suferit de acest gen literar pentru a se potrivi unor noi contexte.

Semnificația studiului de față constă, atât într-o abordare contextualizată a conceptului de identitate prin studiul basmelor, cât și într-o abordare comparativă menită să evidențieze schimbările survenite în poetica identității în trecerea de la modernism la postmodernism.

Obiectivul principal avut în vedere este să arătăm cât de importantă este estetica timpului în interpretarea basmelor, pentru modul în care sunt văzute, percepute, simțite și asimilate. La rândul lor, filozofia artei și practicile semnificative sunt adesea (întotdeauna, susține Michel Foucault în *The Order of Discourse*, 1971) modelate de contextul istoric într-un sens foarte larg, adică, inclusiv ideile politice, ideologiile, relațiile de putere, teoriile sociale, ideile filozofice, estetice sau științifice, de fapt, întregul domeniu discursiv în care opera literară este încorporată. Această încorporare a discursului în toate formele de activitate socială este efectul instituționalizării. Diferite instituții “impun forme ritualice” discursului, dându-i relevanță și putere. (Foucault 1971: web.)

Oare basmele scrise în diferite perioade istorice afișează o structură imobilă și o poetică atemporală sau sunt scrise în conformitate cu schimbările survenite în poetică/politică și care pot fi trasate în lucrările canonice ale unei faze culturale? Cercetările noastre ne-au condus la concluzia că schimbările semnificative de poetică, construcție a personajelor, fir narativ, intrigă, pot fi percepute ca urmare a schimbării agendei ideologice chiar și în cele două etape ale modernității târzii (modernism și postmodernism).

Deoarece basmul a fost un gen literar creat de Marie-Catherine d'Aulnoy în zorii Iluminismului, ne-am întors la multitudinea de idei care i-au însoțit originile pentru a examina datele inițiale sau matricea ideologico-estetică din care a evoluat și care au fost modificate în mod semnificativ prin exerciții ulterioare de rescriere a basmelor, un exemplu relevant fiind cele ale Angelei Carter și rescrierea lor într-o cheie feministă, pentru a răspunde așteptărilor noilor generații de cititori.

Așa cum au evidențiat Richard Bauman și Charles L. Briggs în *Voices of Modernity. Language Ideologies and the Politics of Inequality* (Bauman & Briggs 2003: 197) modernitatea s-a dezvoltat având la bază două proiecte distincte: 1. Conceptul lui John Locke despre un limbaj purificat, eliberat de relațiile cu societatea, bazându-se numai pe inteligibilitatea și raționalitatea sa, și 2. Conceptul lui Herder despre state-națiuni, realizat prin recunoașterea și promovarea caracteristicilor naționale. Acesta a perceput tradiția ca o sursă de ordine socială și putere politică, iar limba ca ceva profund înrădăcinat în viața colectivității sociale definind familii, comunități, regiuni și națiuni.

Herder a văzut caracterul unui popor înrădăcinat în peisaj, în geografia spațiului pe care îl locuiește și definit de limbă, tradiții, obiceiuri, etc.

Concepția lui Herder despre modernitate și identitate națională a promovat desăvârșirea identității naționale și a statelor națiuni pe tot globul. Frații Grimm i-au urmat agenda ideologică publicând basme reflectând spiritul german, precum și studii în mitologia germană. Ei au îmbrățișat proiectul naționalist a lui Herder oferindu-i o bază lingvistică și textuală. Colecțiile lor publicate, inclusiv cea intitulată *Kinder und Hausmärchen*, probabil cele mai frumoase texte literare „populare” ale tuturor timpurilor, sunt încercarea lui Herder de a revitaliza literatura germană. Frații Grimm au asimilat în basmelor lor provincialismul și naționalismul german.

Astfel, scriitorii și politicienii din Europa au avut la dispoziție două modele distincte și influente privind limba și modernitatea. Ambele perspective au contribuit la modelarea ordinii sociale și a planurile de elaborare a acesteia.

Indiscutabil, se poate observa și face legătura între politica imperialistă a secolului al- XIX-lea și ascensiunea mișcărilor naționaliste sau interesul pentru construirea unei identități naționale în rândul popoarelor care se luptau pentru câștigarea independenței naționale (cum ar fi cele două popoare de la capetele opuse ale continentului: irlandezii și românii).

Dimpotrivă, procesul de globalizare în perioada postbelică, migrația masivă și apariția noilor concepte politice, cum ar fi comunitatea imaginară (fără legături bazate pe limbă, trecut comun, literatură națională, trăsături rasiale și origine, ci de loialitate față de Constituție), corectitudinea politică, societatea multiculturală etc. au dus la o poetică diferită în tratarea basmului ca formă generică și ca purtător al ideologiei. Studiul acestui fenomen ne ajută să înțelegem ceva din natura relației dintre artă, politică și istorie, schimbarea estetică (care nu este doar o chestiune de gust) și schimbarea generică (folosind basmele ca studiu de caz).

Este adevărat că rescrierea basmelor în postmodernitate este destul de previzibilă: acestea devin narațiuni ale emancipării grupurilor de oameni marginalizați: alte rase, femei, copii, slujitori. Niciodată invers (adică afirmarea relațiilor ierarhice). Cu toate acestea, ele sunt cele mai apropiate de ceea ce înțelege Anthony Gibbons printr-un cadru moral pentru proiectele auto-reflexive ale indivizilor și ale comunităților.

Sfârșitul perioadei moderne aduce în prim plan rescrierea basmelor având o agenda ideologică transformatoare ceea ce le-a adus mai aproape de o presupusă revenire a realismului.

Urmărind această schimbare de paradigmă identitară în cele două etape ale modernității târzii am pornit pe un drum care leagă basmele de societate și procesul civilizator. Basmele sunt percepute ca un semn al unității, al spiritualității și al identității în prima etapă a modernismului, cu o schimbare de paradigmă spre o identitate mai fluidă în a doua etapă a modernității târzii - postmodernismul - bazat pe internaționalism și multiculturalism.

Urmează o explicație și o contextualizare a principalelor concepte utilizate în această lucrare: basm, modernism, istorie, postmodernism, identitate pentru o mai bună înțelegere a argumentării și integrarea lor în context.

Conceptul de identitate în modernism se bazează pe tradiție, văzută ca o marcă a unității (așa cum reiese din analiza lucrărilor lui Kirileanu și Yeats în lucrarea de față) a fost înlocuit în postmodernism cu o identitate aflată într-o continuă devenire, unde existența individului devine auto-descoperire, auto-exprimare și auto-actualizare (așa cum reiese din analiza operelor Angelei Carter, Ruth Ozeki și Ben Lerner).

Identitatea a devenit un punct major de interes pentru antropologi, începând cu mișcările sociale din 1970 și aspecte legate de etnie, consolidând relația duală dintre individ și societate - arătând modul în care individul este afectat și, în același timp, contribuie la contextul social pe care îl trăiește. A câștigat teren devenind nucleul dezbaterilor privind rasa, sexualitatea, etnicitatea, adică s-a poziționat la intersecția dintre corpul fizic, ideologie și subiectivitate.

Chiar și personajele din basme, care cu o structură prototipică, sunt văzute acum ca niște cadre vidate de vechiul sens, cărora li se pot atribui alte semnificații. Dacă, pentru iluminiști sau pentru moderniști, basmele garantează o reprezentare autentică a caracterului esențial, a esenței identitare, postmoderniștii se angajează în exerciții de rescriere și reinterpretare sau revizuire, pentru a-și promova propria agendă ideologică. Observăm cum epistemologia, ideologia și trupul se combină într-un proces comun de fabricare a sensului cultural. Pe această triadă - **corp + ideologie + subiectivitate** - se concentrează în prezent studiile identitare.

Trupurile noastre devin parte a discursului în sensul că ele reflectă și exprimă idealurile și ideologiile culturale. Alegerile noastre presupus "libere" sunt, în realitate, induse de table de valori sau interdicții ale comunității. Ilustrativ este cazul femeilor musulmane, a căror existență e determinată de cultura și ideologia islamică, dar care a fost influențată de apariția mișcărilor feministe la nivel mondial începând cu anii '70, de mișcările activiștilor pentru drepturile femeilor și egalitatea de gen.

Corpul femeii musulmane pare să întruchipeze tensiunile dintre modernitate și anti-modernitate, dintre ideologia tradițională, stereotipuri și eforturile lor de a depăși aceste stereotipii despre ceea ce alții percep ca fiind musulman.

Scriitorii feminisți, cum ar fi Elizabeth Grosz, au căutat soluții la această problemă și au articulat noțiunea de *feminism corporal*, în care corpul feminin este plasat în centrul

atenției și recunoscut în toate diferențele sale ca fiind atât material, cât și social. Grosz se bazează pe o serie de influențe filosofice pentru a teoriza noțiunea de întrupare folosind modelul Möbius - o figură tridimensională inversată sub forma cifrei opt. Figura Möbius asemeni corpului uman, conform lui Grosz, arată că nu există o distincție clară între interior și exterior ci o unitate care constă dintr-o fuziune a minții și trupului.

Primul capitol al lucrării - **Construcția identității în modernism** - dezvăluie modul în care basmele servesc ca o marcă a identității naționale pentru o anumită cultură în contextul prăbușirii dinastiilor și apariției statelor naționale independente. Studiul folclorului a coexistat cu mișcările emergente romantice, naționaliste, în care cercetătorii au studiat tradițiile folclorice, nu doar pentru a vedea cum au trăit oamenii în vremuri trecute, ci și pentru a descoperi precedente istorice pe care să modeleze prezentul și să construiască viitorul. În modernism cele mai multe basme dezvăluie un subiect și o structură ierarhică a reprezentărilor unei societăți și pozițiile deținute de subiect în cadrul acelei societăți, dând naștere ideologiilor care legitimează și mențin practicile și instituțiile sociale, dezvăluie contradicții, distribuția inegală a puterii și fac loc dorințelor conștiente și inconștiente, nevoilor, așteptărilor ... să fie îndeplinite. Uneori, dorințele individuale se integrează în idealuri colective, împărtășite de o întreagă comunitate. Argumentăm aici importanța basmelor ca remediu pentru o societate aflată în situații de criză: marele rol pe care l-au jucat ca o marcă a identității naționale în perioada unirii Basarabiei cu Țara Mamă (prin intermediul colecției de basme *Povești Basarabene* culese de folcloristul Simion Teodorescu-Kirileanu în martie 1918) sau ca marcă a identității servind independența Irlandei (colecția de basme *Fairy and Folk Tales of the Irish Peasantry* de W.B.Yeats). Cele două colecții de basme, *Povești Basarabene* și *Fairy and Folk Tales of the Irish Peasantry* (Basmе și povestiri din folclorul irlandez) sunt asemănătoare prin agenda lor ideologică, fiecare în contextul său cultural distinct, marcând trecerea spre noi evoluții, etape în istoria națiunii lor.

În primul studiu de caz - ***Fairy and Folk Tales of the Irish Peasantry* (Basmе și povestiri din folclorul irlandez) (1983)**, culese de **William Butler Yeats** arătăm cum acest mare poet modernist a răspuns crizei intelectuale și politice a vremurilor sale. Yeats a crezut că sentimentul național și literatura de inspirație folclorică pot reforma o țară. Literatura a fost văzută ca o modalitate de a susține cauza națională, deoarece împărtășea filosofia vremii după care Occidentul tehnologizat și comercializat prezenta semne de decadentă, iar renașterea era posibilă doar prin recurs la trecutul eroic.

Naționalismul său estetic, cu dimensiunea sa politică, devine o formă de rezistență care se opune opresiunii coloniale prin auto-valorizarea culturală a poporului irlandez.

Am ales să ne îndreptăm atenția către colecția de basme *Fairy and Folk Tales of Ireland*, care combină două cărți de folclor irlandez culese și editate de William Butler Yeats: *Fairy and Folk Tales of the Irish Peasantry* și *Irish Fairy Tales*. Aceste basme erau cutia de rezonanță a unor ancestrale resurse spirituale, Yeats fiind implicat profund în ceea ce era cunoscut la acea vreme ca mișcarea renașterii celte.

Folclorul și tradițiile irlandeze au fost umbrite, pe punctul de a dispărea, de doctrina bisericii și de controlul britanic al sistemului educațional. Yeats a folosit scrierile sale atât pentru a promova moștenirea irlandeză cât și ca o strategie pentru trezirea mândriei și a naționalismului irlandez. În afara faptului că a fost colecționar al folclorului irlandez, poeziile și piesele sale epice conțin recognoscibile ecouri folclorice. În poemele *The Wanderings of Oisín* și *The Death of Cúchulain* a folosit fragmente de basme irlandeze, la fel ca și în poeme mai scurte, cum ar fi *The Stolen Child* - o parabolă cu zâne care atrag un copil departe de casa lui. *Cúchulain's Fight with the Sea* prezintă un fragment dintr-un basm epic în care eroul irlandez Cúchulain se luptă cu fiul său pierdut. Majoritatea poeziilor sale sunt înrădăcinate în simboluri, subiecte, imagini și teme din folclor, și, cel mai important, poezia lui Yeats a vorbit despre cultura irlandeză.

Yeats s-a folosit de basmele, tradițiile și figurile eroice ale trecutului pentru a rescrie istoria culturală irlandeză și pentru a submina reprezentarea stereotipică și denigrantă a caracterului și culturii irlandeze, așa cum au ilustrat-o britanicii. Așa cum Seamus Deane, în eseurile sale de revigorare celtică în literatura modernă irlandeză din anii 1880-1980, menționează: “**Every virtue of the Celt was matched by a vice of the British bourgeois;**” (Deane 1985: 25) (Fiecare virtute a Celților își găsea “măsura” într-un viciu al burghezului britanic – traducerea mea). Deane susține că studiile celtice din secolul al XIX-lea prezintă celții sub o formă idealizată, puternic atașată de natură, astfel încât ar fi în măsură să vindece Europa de anxietățile inerente progresului.

Al doilea studiu de caz, colecția de basme **Povești Basarabene de Simion Teodorescu – Kirileanu** ne dezvăluie preocuparea acestuia pentru tradiție și istorie care poate fi văzută, de altfel, în întreaga sa operă, un loc aparte revenind colecției de *Povești Basarabene*, scrisă în timpul călătoriei sale prin Basarabia în martie 1918, acel anus mirabilis al uniunii acestei provincii cu România. Basmele sale, metafore ale existenței umane, susțin proiectul de construire a națiunii, de obținere a independenței, conform politicii naționaliste

promovate de Herder, care a dus la prăbușirea dinastiilor europene și emergența statelor-națiune după Primul Război Mondial.

În ultimele două secole, această regiune a Basarabiei a fost în mod constant apropiată de Rusia - sau de Uniunea Sovietică - și de statul național român aflat în plin proces de consolidare națională, schimbând în mod repetat afilierea sa de stat, până în 1991, când a devenit republică independentă. Un spațiu al fragmentărilor oscilând între limba opresorului și limba maternă în căutarea propriilor rădăcini, origini și a identității negate de dominația sovietică, își află în colecția lui Simion Teodorescu-Kirileanu *Povesti Basarabene*, o mărturie a acestor căutări. Este identitatea comunității definită prin limbă, văzută ca locus al identității. Problema alegerii limbii este una politică, culturală și literară, pentru că alegerea limbii este o alegere a identității. El a adunat basmele chiar în perioada Unirii, anul 1918, în limba română, din diferite județe din Basarabia, acestea devenind oglinda spiritualității românești și a dorințelor și așteptărilor care decurg din ea.

A fost una dintre primele colecții de basme adunate de un român pe cealaltă parte a râului Prut, pentru a dovedi că, pe ambele maluri ale râului, locuitorii gândesc și simt la fel, această asemănare spirituală și culturală fiind fundația pe care urma să fie edificată unirea politică. Aceste basme sunt o reflectare veridică a spiritului românesc comun și funcționează ca un certificat de legitimitate acordat de "popor".

Citite și interpretate la un nivel simbolic, aceste povestiri folclorice dezvăluie aspecte psihologice și valori morale, arătând experiența umană comună și creând o contra-realitate impregnată de aspecte diferite ale povestitorilor, audienței și a normelor sociale a locurilor de proveniență. Colecția de povesti basarabene ilustrează și consolidează normele sociale ale comunității sale. Contextul în care au fost relatate, identitatea naratorului - așa cum folcloristul își menționează întotdeauna sursa la sfârșitul narațiunii - le dă un aer de autenticitate asemănător cu cel al arhivelor și al cronicilor.

Odată cu trecerea timpului conceptul de identitate s-a schimbat fiind confruntat cu un set de provocări extraordinare care au rezultat din transformările politice și sociale externe și care au condus la schimbări de paradigmă identitară și la încercări teoretice de a da sens și de a defini aceste schimbări sociale. Frontierele, diaspora, migrația, refugiații, criza valorilor etc., aduc în actualitate problema identității, sau, mai degrabă, criza acesteia. Se cere o reinventare a Sinelui în contextul noilor realități, ceea ce ne îndreaptă atenția asupra celei de-a doua părți a acestei teze: **Basmele și poetica deconstrucționistă postmodernă**

pentru a ilustra rolul major al deconstructivismului (Derrida) în rescrierea și reinterpretarea basmelor în perioada de după război.

Postmodernismul, spre deosebire de perioadele precedente, imprimă o nouă încărcătură conceptului de identitate: controlul fizic și psihologic al ființei umane care devine conștientă de această manipulare.

Dacă în modernism exista națiunea care să servească drept reper identitar, postmodernismul este obsedat de un corp scris de narațiunile culturale, un corp care nu aparține niciodată pur și simplu individului. Astfel, o frică nelimitată de auto-nominalizare: "Cine sunt eu?" duce la o căutare continuă a propriei identități.

Schimbarea poeziei identitare în trecerea de la modernism la postmodernism este ilustrată prin procesul deconstrucției (Derrida), al neîncrederii în autoritatea unor entități ideale numite *metanarațiuni* (Lyotard, 1984) și prin subminarea structurilor ierarhice susținute de structuraliști, încurajând perspectivele fracturate, fluide, multiple, după cum observăm din transformarea și adaptarea basmelor la nevoile actuale ale societății. Realizăm această ilustrare prin analiza colecției de basme postmoderne *The Bloody Chamber*, scrisă de Angela Carter, și a unor poeme de Cezar Baltag integrate de poet însuși în limitele genului (subintitulate "pattern de basm").

Primul studiu de caz e dedicat rescrierii câtorva basme de Angela Carter într-o manieră feministă, sau ceea ce Cixous (1996), în eseul său, *The Newly Born Woman*, Irigaray și Kristeva numesc *écriture féminine*. Supuse unui tratament deconstrucționist, câteva basme celebre se deschid unei noi ideologii, transformându-se din lecții nevinovate pentru copii în comentarii satirice despre puterea sexuală și psihologică, oglindind schimbările din societate, servind emancipării femeilor, unor noi relații de putere sau criticii valorilor patriarhale. Vedem aici deconstrucția identității ca model fix, negarea existenței obiective a identității și apariția unei identități subiective, iluzorii, construite, pe care fiecare individ este liber să și-o imagineze și construiască după bunul plac. Basmele Angelei Carter din colecția *The Bloody Chamber* (1979) își propun să depășească și să submineze stereotipurile ascunse în basmele tradiționale (cum ar fi deconstrucția conceptului de *male gaze* ('privire masculină') elaborat de Laura Mulvey în eseul ei *Visual Pleasure and Narrative Cinema* (1975), cu origini în teoria lacaniană a oglinzii/literei din subconștient, în care eul se construiește printr-o dialectică a alterității, prezentând versiuni contradictorii ale eului - o identitate plurivalentă.

Re-interpretarea postmodernă a basmelor nu este doar o acțiune artistică, ci și o acțiune socială care conduce în continuare la transformări culturale prin interogarea ideologiilor tradiționale și prin re-crearea liniilor directoare ale invenției narative pentru a răspunde crizei identitare postmoderne.

Poveștile sale reprezintă, de asemenea, rezistența vieții la orice interpretare unică: libertatea infinitei invenții și reinvenții atestând faptul că realitatea este provizorie, lipsită de adevăruri veșnice, fiind mai degrabă un construct, un artefact, ceea ce duce la o criză a identității într-un postmodernism fluid, lipsit de stabilitate și certitudine. Fiind o *mise en abîme* a basmelor tradiționale, rescrierile ei îndrăznește ne scot din zona noastră de confort și produc un sentiment de neliniște și discomfort intelectual, trezind suspiciuni cu privire la credințele noastre comune, subminându-le. Poveștile ei proiectează lumi posibile care transcend limitele (cele tradiționale), creând o identitate modificată, plurivalentă, în care subiectul individual este dizolvat în structuri lingvistice și ansambluri de relații. Personajele ei sunt expresii ale unei crize, cea a identității și, în încercarea lor de a-și construi o identitate devin un *rizom* (Deleuze și Guattari) de interrelații. După cum subliniază și biograful său: “Her own passion was for disordering things, exploding categories, undermining divisions.” (Gordon 2016: 392) (“Pasiunea ei a fost să disloce lucrurile, să explodeze categoriile, subminând clasificările”)

Poveștile ei se cer percepute ca anti-narațiuni identitare, prezentând valori alternative care nu sunt cuprinse în basmele tradiționale.

Un al doilea exemplu edificator privind deconstrucția basmelor în postmodernism sunt structurile de basm din poeziile lui Cezar Baltag, pe care acesta le subintitulează sugestiv *pattern de basm* și care refac în universal său liric legătura dintre cele două lumi: materială și spirituală. Poetul conjugă în poezia sa mitosofia autohtonă, folclorul și cultura într-un “joc” al deșurării și al căutării de sine, folosindu-se nu doar de cuvinte ci și de muzicalitatea lor, acestea devenind incantații magice asemeni celor din volumul *Madona din dud*, pe care îl putem plasa alături de *Isarlâc* al lui Ion Barbu, *Flori de mucegai* de Tudor Arghezi sau scrierile lui Anton Pann.

Freud argumenta în *Civilization and its Discontents* (1930) că civilizația a fost construită în mod necesar și tragic pe suprimarea și sublimarea instinctului.

Cu ajutorul basmelor el a proiectat în poeziile sale, în special cele din volumele *Odihnă în țipăt*, *Madona din dud*, *Unicorn în oglindă*, *Dialog la mal*, o lume a interiorității și a

profunzimilor ființei, singura în care se putea elibera de toate constrângerile, inclusiv cele politice. O deconstrucție a lumii, a realității, în basme și în poemele sale.

Poetul apelează la folclor pentru a investiga subconștientul colectiv, încorporând acest *pattern de basm* în poeziile sale, creându-și propriile basme în versuri. Cu acest *pattern de basm* ca titlu sau subtitlu pentru unele dintre poeziile sale din volumul *Unicorn în oglindă*, el indică încă de la început felul în care ar trebui abordată poezia, ca un basm - care este o modalitate specifică poporului nostru, și nu numai, de a înțelege lumea, esența ei. Pierdut în reflexiile oglinzii și ale poeziei, într-o spațialitate a eului, poetul își caută propria identitate, își caută adevăratul sine, prins într-o lume contradictorie, conștient de greșelile sale și de trecerea timpului, devine un străin în lumea exterioară în care nu găsește răspunsuri la întrebările sale, astfel, căutarea sa devine una interioară, a profunzimilor ființei.

Poezia sa reflectă o exploatare postmodernă a intertextualității și colajului, a reciclării elementelor tradiționale .

Atât Angela Carter cât și Cezar Baltag au introdus și folosit în operele lor basmele și folclorul cu toată bogăția lui pentru a oferi o notă distinctă scrierilor lor. Mult folosite și abuzate basmele rămân în continuare un teren fertil, demn de exploatat.

Al treilea capitol al tezei, **O schimbare în / cu timpul: o abordare comparativă** este menit a evidența schimbarea de la o fază culturală la alta, în paralel cu schimbările din epistemologia epocii.

Epistemologia incertitudinii, deconstrucția cartesiană, a metafizicii și a istoriei, întreprinsă de Nietzsche și moștenirea sa intelectuală (Heidegger, Gadamer, Derrida), au influențat conceptul de identitate, postmodernismul lăsând în urmă noțiunile de sine eroic și aventuri grandioase din metanarațiuni (Lyotard) și preocupându-se de problemele identitare actuale, cele legate de clasă, sex sau rasă.

Potrivit lui Paul Ricoeur (*Temps et récit*), ca instanțe narative avem puterea intelectuală de a reimagina scenariile, astfel încât să dăm coerență vieții noastre fragmentate; astfel, povestind, ne identificăm în propriile noastre povestiri. Sub fluxul constant al schimbărilor, aceste narațiuni sunt rescrise continuu asemeni identităților noastre. Schimbându-se cu fiecare povestire / lectură pentru fiecare persoană în parte povestea atinge noi înțelesuri, iar elementele sale sunt înlocuite constant în ceea ce Anthony Giddens numește

în studiul său *Modernity and self-identity. Self and society in the late modern age*, o ordine post-tradițională.

Anticipând postmodernismul, Flann O'Brien a ilustrat decăderea Irlandei contemporane prin parodii ale tradiției folclorice irlandeze.

Dimpotrivă, postmoderniștii canonici, cum ar fi Angela Carter, Jeanette Winterson, etc. au salutat prăbușirea stereotipurilor eroice masculine, folosind basmele în propria lor agendă feministă, de emancipare și eliberare a femeilor din convențiile patriarhale.

Subcapitolul **Basmele și poetica identității: o schimbare de perspectivă de la modernism la postmodernism** analizează modul în care basmele sunt reticente față de un set predefinit de credințe, norme, unitate, pentru că trebuie să exprime o lume diferită, ambiguă, fragmentată, neterminată, devenind astfel o lucrare "deschisă", supusă schimbării.

Ca abordare comparativă, ne-am îndreptat atenția spre poveștile postmoderne ale Angelei Carter din colecția *The Bloody Chamber* în antiteză cu versiunile lor tradiționale pentru a evidenția transformările suferite de basm de-a lungul timpului. Aceste transformări au influențat numeroase versiuni și reciclări ale basmelor, cum ar fi colecția lui Jack Zipes, *Don't Bet on The Prince* (1986) și *The Trials and Tribulations of Little Red Riding Hood* (1993) alături de colecția Angelei Carter *The Bloody Chamber* (1979).

Pentru a exemplifica cele menționate, am analizat o poveste atipică: *Little Red Riding Hood* (Scufița Roșie) (AT333). Am evidențiat felul în care poveștile contribuie la crearea stereotipurilor, a tabuurilor, la promovarea ideologiei subliminale conform structurilor de putere ale societății. Această poveste, singura din întreaga colecție a lui Perrault lipsită de un final fericit devine, în versiunea lui Perrault, un avertisment, oferind modelul corect de comportament demn de urmat pentru fete. Prezentând un exemplu negativ în persoana Scufiței Rosii, (care atrage prin comportamentul său un final nefericit asupra ei și a bunicii ei), Perrault prezintă cititorului viziunea sa despre cum ar trebui să se comporte o fată bună și manierată: să nu vorbească niciodată cu străinii și mai ales să fie ascultătoare. Din cauza neascultării și a refuzului de a-și controla impulsurile naturale, ea este pedepsită aspru în cele din urmă. Fata plătește cu scrupulozitate pentru încălcările sale: vorbește cu lupul, dezvăluie unde se află casa bunicii și pierde timpul în pădure, uitând de îndatoririle ei. Astfel, încălcarea regulilor de bună conduită atrage un final nefericit.

O altă abordare a aceleiași povești este versiunea din 1812 a fraților Grimm din colecția lor *Kinder und Hausmärchen* marcând o trecere de la versiunea și cultura franceză a lui Perrault la versiunea fraților Grimm, care își are rădăcinile în versiunea franceză, dar și în cultura germană. Într-o încercare de revitalizare a literaturii germane, basmele au fost o modalitate de a educa copiii și de a-i ajuta să dezvolte o imaginație fără teamă. Această abordare a basmelor continuă și astăzi.

Deși cele două versiuni, a lui Perrault și a fraților Grimms, aparțin unor perioade diferite, sunt destul de asemănătoare în prezentarea ideologiilor de gen. Ele prezintă femeile ca fiind pasive, neajutorate și promovează o mentalitate de victimă în rândul cititorilor de sex feminin.

Patricia Waugh în studiul ei *Metafiction: the Theory and Practice of Self-Conscious Fiction* (1996) atrage atenția asupra faptului că în postmodernism devenim actorii unor simple “rolurilor” iar studiul personajelor din romane (povești) poate deveni un model util pentru construirea subiectivității în realitate.

Povestirile Angelei Carter din *The Bloody Chamber* publicate în 1979, dezvăluie noi realități culturale în care voința liberă a femeilor înlocuiește moralitatea și inocența din basmele tradiționale. Poveștile ei, contra-narațiuni identitare, prezintă valori alternative care nu sunt prezente în basmele tradiționale.

În povestea *The Werewolf* ea subminează versiunea tradițională a *Scufiței Roșii* expunând ideologiile de gen învechite, fixe, din versiunile clasice. Ea rescrie o poveste diferită, aducând Scufița Rosie în secolul 21 pentru a rezona mai bine cu schimbările și cu percepțiile noastre.

Versiunile cinematice ale basmelor, de exemplu filmele Disney, devin un pachet standard de valori și vise, care stau la baza așteptărilor copiilor și formează răspunsul nostru la stereotipurile conținute de aceste narațiuni. Analiza basmelor tradiționale făcută de Jack Zipes în *Breaking the Magic Spell* (1979), *Spells of Enchantment* (1992), *Fairy Tale as Myth / Myth as Fairy Tale* (1994), subliniază schimbarea funcției sociale a genului.

Pentru o mai bună redare a conceptului istoricizat al identității, ne-am îndreptat atenția asupra lui Flann O'Brien, precursor al postmodernismului, și a scrierilor sale care dezvăluie identitatea ca o combinație de măști. Apărute într-un context postcolonial, scrierile sale subminează poziția grupurilor dominante cu versiuni ironice și parodice ale identității naționale și lingvistice, pentru a submina stereotipurile identității în contextul colonial, marcând trecerea de la modernistul Yeats, pentru care folclorul a fost un semn al identității (el

însuși fiind colecționar de folclor în culegerea *Fairy and Folk Tales of the Irish Peasantry*) spre deconstrucția postmodernistă a identităților fixe, luând în derâdere construcția identității prin apel la folclor sau la imaginea unor țărani idealizați. Unde unii au văzut adevăratul spirit irlandez, el a văzut clișeuri, stereotipuri, forme fără fond.

Postmodernismul imaginează realitatea în jocuri de limbaj nesfârșite, cu autori ca Flann O'Brien care apar în universul ficțional al romanului lor, estompând linia dintre ficțiune și realitate, jucându-se și luând în derâdere normele și convențiile sau după cum afirmă Ronald Sukenick în *Death of the Novel and Other Stories* (2003) romanul devine un joc.

At Swim-Two-Birds este un roman despre scrierea unui alt roman, o poetică a romanului, (rezonând cu ideile lui Alain Robbe-Grillet din studiul său *Towards a New Novel*) deschizând calea către postmodernism.

Primul sau roman, *At Swim-Two-Birds*, devine o scriere despre crearea ficțiunii, un bricolaj, contestând notiuni fixe cum ar fi timpul, spațiul, materia, identitatea etc., așa cum sunt ele prezentat în naratiunile conventionale, faptul că toate naratiunile sunt în final, un produs fictiv; astfel modernitatea târzie este definită conform lui Peter Osborne în eseuul său *Modernity is a Qualitative, Not a Chronological, Category* (Osborne 1992: 79-80) și întărită de Michel Foucault, drept critica rațiunii iluministe. Astfel, ca un produs fictiv al perioadei postcoloniale, romanul său ridică problema construirii identității în ficțiunea literară, accentuând incapacitatea ficțiunii de a genera un înțeles sigur.

Folosirea pseudonimelor în timpul carierei sale literare este simptom al refuzului său de a se identifica cu un nume. Conceptul postmodern al identității umane - oricum ar putea fi teoretizat - maximizează flexibilitatea, variabilitatea și plasticitatea comportamentului uman, astfel încât individul să poată fi și să facă multe lucruri diferite, în situații diferite, fără necesitatea unei continuități între aceste situații în spațiu și timp. De îndată ce eul este privit ca un spectacol, mascarea devine un aspect intrinsec al sinelui, deoarece există încă un "eu" care conduce spectacolul și care, prin urmare, apare și dispare în funcție de context. Scriitorul își concepe "persona" din interiorul povestirii: el se concepe pe el însuși din interior. Efectul este asimilarea lui de către un altul, de către personajele sale, a naratorului său fără nume, așa cum este cazul în *At Swim-Two-Birds*.

Abordarea celui de al doilea roman a lui Flann O'Brien, *The Poor Mout*, aduce în discuție identitatea irlandeză, limba ca factor-cheie și satirizează politica de revigorare a guvernării statului liber, care a obligat elevii să învețe limba irlandeză în școală - o măsură care a întors mulți oameni împotriva limbii lor materne. El deconstruiește ceea ce au fost

percepute în contextul postcolonial ca simboluri ale adevăratului spirit irlandez: țărănul galic și limba irlandeză prezentate ca promotoare a naționalismului. Autorul critică imaginea romantică a sărăciei și a țăranimii prezentate în autobiografii. Încercările personajelor sale de a se localiza, de a-și găsi rădăcinile, originile, se află în antiteză cu descrierea sistemului formal de învățământ din perioada colonială văzut ca lipsit de sens, o formă fără fond, autorul arătând clar că țărănul irlandez nu își va găsi niciodată în acest sistem un sprijin pentru auto-definire.

Alt autor ales pentru a ilustra această schimbare a poeziei identității în postmodernism este Ruth Ozeki și romanul ei *A Tale for the Time Being* în care conceptul de identitate este abordat din două perspective: a lumii aflată într-o continuă schimbare: dinamica evoluției sociale, istorice, politice, economice și efectul acestor schimbări asupra indivizilor care trebuie să se redefinească în noile coordonate ale identității, potrivit lui Ricoeur în *Temps et récit* (1988) devenim cititorii și scriitorii propriei noastre vieți, deoarece operele literare implică, conform lui Roland Barthes în *Mythologies*, o datorie morală în redarea relațiilor sociale și nu doar artă de dragul artei. Personajele se dezvăluie într-un context postmodern fragmentat, dezrădăcinate, alienate, lipsite de sentimentul apartenenței localizate într-o societate globalizată. Identitățile nu sunt determinate biologic, ci modelate de mediul înconjurător și experiența personală, care poate fi transformată în cele din urmă în experiență comună, un dialog între noi, ceilalți și instituțiile sociale, conform lui Giddens, Beck și Charles Taylor în *Politics of Recognition* (1994).

Autoarea introduce o lume plină de interconexiuni în care timpul și identitatea sunt legate de o realitate tranzitorie prinsă într-un flux continuu, făcând imposibil un răspuns complet și clar despre timp, despre ființă și existența acesteia. După cum sugerează și titlul romanul este o poveste pentru moment, pentru timpul prezent, despre "acum". Prinși în mijlocul problemelor unei lumi globalizate (încălzirea globală, schimbările climatice, migrația, terorismul, pentru a numi doar câteva), indivizii sunt forțați să reconsidere identitatea într-un sens social și moral. Căutarea de noi modele pentru a construi identitatea după noua ordine mondială, pentru a avea sens în absența marilor narațiuni societale, căutarea poate fi doar una reflexivă conform lui Anthony Giddens în *The Consequences of Modernity și Modernity and self-identity. Self and society in the late modern age* (cum este de altfel și căutarea personajelor lui Ozeki prinse în mijlocul problemelor și consecințelor unei lumi globalizate).

Schimbarea poeticii identitare în postmodernism duce la **Contexte noi, abordări noi** și arată nevoia unei regândiri a modernității; dinamismul instituțiilor moderne și impactul lor global; o schimbare radicală a experienței noastre personale și a vieții sociale de zi cu zi; apariția unor noi mecanisme identitare care sunt modelate de, dar și modelează la rândul lor instituțiile noastre moderne; o reconsiderare a modernității pe noi coordonate implică de asemenea reflexivitate, o reorganizare a timpului și a spațiului, o libertate a relațiilor sociale, fără constrângeri, modurile de comportament devin flexibile și "deschise"; o ordine post-tradițională care implică: "Reskilling" - noi abilități și adaptarea la nou - atât în ceea ce privește intimitățile vieții personale, cât și la nivel social (Giddens 1991: 7). De asemenea, reflexivitatea în teoria lui Giddens devine un concept cheie al identității personale și sociale.

Folosind cuvintele lui Ben Lerner din romanul său *10 04, we find the world rearranging itself*, ne aflăm în fața unei lumi într-o continuă reorganizare. Cu un roman care provoacă însăși postmodernismul, cu povești încorporate, estompând granițele ontologice între fapte, realitate și ficțiune, arătând fragmentarea vieții și a individului, romanul lui Lerner se dovedește a fi o autoficțiune care depășește jocurile postmoderne pentru a prezenta sociologia și dimensiunile fenomenologice ale vieții umane, prezentând individul prins într-o rețea de interrelații, încercând să se confrunte cu sau să evite realitatea. Astfel, acest roman depășește postmodernismul, extinzându-se într-o literatură care se angajează serios în problemele contemporane, în crizele foarte complexe, profunde și în continuă schimbare ale prezentului: inechitatea socială, capitalismul, schimbările climatice, lipsa stabilității și a apartenenței, căutarea identității și modul de a face față acestora.

Identitatea devine un construct în procesul existențial, în funcție de mediul și interesele individului, construită într-un context specific, fragmentat, dinamic și fluid pentru a se potrivi cu "modernitatea lichidă" (Bauman) pe care o locuiește.

Scriitorul / naratorul romanului încearcă să își construiască identitatea conform noilor reguli, noilor contexte schimbătoare, prins între povești, între diverse contexte, între o potențială dizolvare a identității într-un mediu corodat de simulare (Baudrillard) și conformitate și nevoia de a se redefini, de a-și remodela identitatea pentru a ține pasul cu schimbarea, scriind o nouă poveste a identității bazată pe relaționalitate, care integrează omenirea în procesul de evoluție, adică omenirea, creându-și propria istorie și identitate.

Fîndcă postmodernismul a fost considerat depășit, au fost căutate concepte noi, etichete noi care să îl înlocuiască (începând cu 1990), cum ar fi: post-postmodernismul, trans-

postmodernismului, milenialismul, digimodernismul (Kirby, 2009) sau altermodernismul (Bourriaud, 2009), performatismul (Eshelman, 2008), hipermodernismul, metamodernismul ... toate într-o căutare constantă de a defini și a da sens realității. Am descris pe scurt aceste concepte noi, care așteaptă cu nerăbdare să înlocuiască postmodernismul.

Prezenta epocă a informației dă naștere unui nou tip de identitate etichetat de Scott Bukatman "terminal identity" / identitate terminală, referindu-se în principal la apariția unui nou tip de subiectivitate construită în fața ecranului, a computerului sau a televizorului în conformitate cu noile moduri tehnologice de a defini lumea, răsturnând sistemele convenționale de semnificație, pentru că, la intersecția tehnologiei cu subiectul uman, apar noi modele de funcționalitate, construind o nouă poziție a individului în lume, în accord cu această Epocă a Informației, conform lui Alan Kirby în articolul său *The Death of Postmodernism and Beyond*.

Finalul tezei este marcat de **Concluzii** care reies logic din întreg corpusul lucrării și care întăresc ideea acestei teze: că există o schimbare a poeziei identității în trecerea de la modernism la postmodernism. După un studiu comparativ al basmelor în cele două etape: modernism și postmodernism, am ilustrat schimbarea de poetică identitară folosind câteva cazuri de studiu edificatoare, cu următoarele concluzii:

Modernismul și postmodernismul au condus la diferite condiții socio-culturale, cu perspective diferite asupra formării identității.

Modernitatea a avut o abordare esențialistă a identității înțelese ca fiind determinată de ereditate, tradiție, trăsături biologice, geografie, după cum putem deduce din studiul basmelor basarabene și irlandeze care reflectă lupta acestor popoare pentru independență, față de coroana britanică, în cazul Irlandei și al unirii cu România, în cazul Basarabiei, în timp ce abordarea postmodernă a identității dezvăluie o poetică diferită; ea devine o construcție culturală în lumina căreia personalitatea noastră se modelează prin educație, lectură, idei și informațiile la care suntem expuși sau, altfel spus, devine o chestiune de limbă, de discurs. Angela Carter, de exemplu, cu poveștile sale, scrie, dă viață, unei femei diferite: emancipată, educată, curajoasă, care nu mai este supusă unor valori patriarhale.

Apărut în cea de a doua jumătate a secolului al XX-lea ca o consecință a celui de-al doilea război mondial, postmodernismul a condus la prăbușirea marilor ideologiilor care susțineau utopia raționalității (Foucault, Lyotard), inventată în timpul perioadei iluministe, care a dus în continuare la respingerea marilor narațiuni: a utopiei și a triumfului raționalității (Hegel, Marx etc.), abordare care generează la rândul ei scepticism și ironie.

Cuvintele lui Kirby “the world has changed and theory must change with it.” (Kirby 2009:32) (lumea s-a schimbat și teoria trebuie să se schimbe odată cu ea) susțin această schimbare de paradigmă identitară, într-o nevoie continuă de adaptare, de a face față schimbărilor, într-o lume tot mai tehnologizată în care teoriile poststructuraliste și postmoderne asupra identității devin terenul de cercetare pentru diverse domenii care pun în discuție identitatea unor entități non-umane după cum afirmă Turkle: “Când trăim cu cips-uri implantate, vom fi pe o poziție diferită în relațiile noastre cu computerele. Atunci când împărtășim țesuturi și material genetice ale altor oameni, vom fi pe o poziție diferită față de corpurile altora. [...] Pe măsură ce începem să trăim cu obiecte care provoacă granițele dintre cei născuți și cei creați și între oameni și orice altceva, va trebui să ne spunem povești diferite.” (Turkle 2007: 326)

Corpul în postmodernism asemeni *nașunii* în modernism, au fost întotdeauna subiectul disputelor politice. Postmodernismul a intensificat dezbaterile, oamenii devenind din ce în ce mai conștienți de controlul fizic și psihologic. Postmodernismul este văzut de Ihab Hassan ca un exercițiu continuu de auto-definire iar identitatea postmodernă a fost numită de Robert Jay Lifton, *The Protean Self* (de la zeul grec Proteus, care și-a schimbat forma).

REFERENCES

PRIMARY SOURCES:

BALTAG, Cezar. (1975). *Unicorn în oglindă*. București: Editura Eminescu.

BALTAG, Cezar. (1995). *Chemarea numelui*. București: Editura Eminescu.

BALTAG, Cezar. (1996). *Paradoxul semnelor*. București: Editura Eminescu.

CARTER, Angela. (1990). *The Bloody Chamber: And Other Stories*. London: Vintage Classics.

GRIMM, Jacob Ludwig Karl. (1976). (Translators: Edgar Taylor and Marian Edwardes),

Grimm's Fairy Tales [1812]. Pantheon Books, available at web. https://www.goodreads.com/.../22917.The_Complete_Grim... accessed 3 January 2019.

LERNER, Ben. (2014). *10:04*. London: Granta Publications.

O'BRIEN, Flann. (1961) [1939]. *At Swim-Two-Birds*. London: Penguin Books.

O'BRIEN, Flann. (1993). *The Poor Mouth*. London: Flamingo, An Imprint of Harper Collins Publishers.

OZEKI, Ruth. (2013). *A Tale for the Time Being*. Edinburgh: Canongate Books Ltd.

PERRAULT, Charles. [1922]. *The Fairy Tales of Charles Perrault*. Translated by Robert Samber and J. E. Mansion, Illustrated by Harry Clarke, George G. Harrap & Co. Ltd. 2 & 3 Portsmouth Street Kingsway London. 2009. Available at www.gutenberg.org > 54,747 free ebooks > 14 by Charles Perrault, accessed 3 February 2019.

YEATS, Butler, William. (2010). *Fairy and Folk Tales of the Irish Peasantry*. London: The Walter Scott Publishing Co., LTD.

YEATS, William Butler. (1892). *Irish Fairy Tales*. London: T. Fisher Unwin.

YEATS, William Butler. (1970). *Uncollected Prose, Volume 1. First Reviews and Articles 1886-1896*. Edited by John P. Frayne. New York: Columbia University Press.

YEATS, William Butler. (2000). *Selected Poems*. Edited with an Introduction and Notes by Timothy Webb. London: Penguin Books.

SECONDARY SOURCES:

AARNE, Antti. (1961). *The Types of the Folktale: A Classification and a Bibliography*. Translated and enlarged by Sith Thompson. 2nd rev. Edition. Helsinki: Suomalainen Tiedeakatemia/FF Communications.

AGGER, Charles. (1990). *The Decline of Discourse: Reading, Writing, and Resistance in PoMo Capitalis*. New York: Palmer Press.

AHMED, Leila. (1993). *Women and Gender in Islam: Historical Roots of a Modern Debate*, New Heaven: Yale University Press.

ALTER, Roberts. (1989). *The Pleasures of Reading*. New York: Simon and Schuster.

ANDERSON, Benedict. (1991). *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*, London and New York: Verso.

ANDREI, Al. (1979). *Valori etice în basmul fantastic românesc*. București: Societatea literară „Relief românesc”.

ATHENS, Haralambie. (2012). *Mapping Identity Politics*. Iași: Institutul European.

ATHENS, Haralambie. (2010). *Utopia Recycled: Cornucopian Identities in the Digital Wasteland*, in *Postmodernism(e)*. Revistă de cultură, artă și știință, No.5-6, Iași: Institutul European.

ARCHER, M.S. (2007). *Making our Way through the World: Human Reflexivity and Social Mobility*. Cambridge: Cambridge University Press.

ARCHER, M.S. (2003). *Structure, Agency and the Internal Conversation*. Cambridge: Cambridge University Press.

BACIU, Ana-Maria. (2017). *Flann O’Brian: The Author’s Rhetorical Masks: At Swim-Two-Birds and Poor Mouth*, International Journal of English Literature and Social Sciences, vol. 2, Available at: <http://pdfsr.com/pdf/flann-o-brian-the-author-s-rhetorical-masks-at-swim-two-birds-and-poor-mouthhome-vol-2-issue-5-septe>

BACCHILEGA, Cristina. (1997). *Postmodern Fairy Tales. Gender and Narrative Strategies*, Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

BAKER, William. WOLFREYS, Julian. (editors) (1996). *Literary Theories. A Case Study in Critical Performance*. London: Macmillan Press Ltd.

BARNA, Cristina. (2018). *Fairy Tales –Interdisciplinary Research and Integrated Teaching*.

Teza de doctorat. Universitatea Alba Iulia.

Web:http://doctorate.uab.ro/upload/63_1476_barnarezumatengfinal_pdf.

BARTHELEME, Donald. (1968). *Snow White*. New York: Atheneum.

BARTHES, Roland. (1991) [1957]. *Mythologies*. Selected and translated from French by Anette Lavers, New York: The Noonday Press.

BAUM, Richard. BRIGGS, Charles, L. (2003). *Voices of Modernity. Language Ideologies and the Politics of Inequality*. New York: Cambridge University Press.

BAUMAN, Z. (1993). *Post-modern Ethics*. Oxford: Blackwell.

BAUMAN, Z. (2005). *Liquid Life*. Cambridge: Polity.

BAUMAN, Zygmunt. (1998). *On glocalization: or globalization for some, localization for others*. Thesis Eleven 54.

BAUDRILLARD, Jean, Marc Guillaume. (2002). *Figuri ale alterității*. București: Editura Paralele 45.

BECK, U. GIDDENS, A. LASH, S. (1994). *Reflexive Modernization*. Cambridge: Polity Press.

BECK, Ulrich. (1992). *Risk Society: Toward a New Modernity*. London: Sage.

BENNET, Tony. (1990). *Outside Literature*. London: Routledge.

BERGER, Peter. LUCKMANN, Thomas. (1966). *The Social Construction of Reality*. New York: Doubleday.

BERSTEIN, Charles. (1991). *Of Time and the Line*. Los Angeles: Rough Trades, Sun and Moon Press, [PEPC Edition, 2005], available at writing.upenn.edu/epc/books/bernstein/rough.../poem17.htm accessed 10 January 2019.

BETTELHEIM, Bruno. (2010). *The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales*. Vintage Publishing.

BLOCH, Alice. COUPLAND, Justine. GWYN, Richard. (editors). (2003). *Discourse, the Body and Identity*. New York: Palgrave Macmillan.

BOOTINGHEIMER, Ruth. (2010). *Fairy Tales: a New History*. Sunny Press.

BOURRIAUD, N. (2009) *Altermodern Manifesto: Postmodernism is Dead* Available on line <http://www.tate.org.uk/britain/exhibitions/altermodern/manifesto.shtm>, accessed 8 May 2019.

BOYNE, Roy. (1985). *Foucault and Derrida: the Other Side of Reason*. Winchester: Mass: Unwin and Hyman.

BRAIDOTTI, Rosi. (1994). *Nomadic Subjects*. New York: Columbia University Press.

BRADLEY, Anthony. (2011). *Imagining Ireland in the Poems and Plays of W.B. Yeats*. New York: Palgrave Macmillan.

BRENNAN, T. (1987). *Between Feminism and Psychoanalysis*. New York: Humanities Press International.

BUKATMAN, Scott. (1993). *Terminal Identity. The Virtual Subject in Postmodern Science Fiction*. Durham and London: Duke University Press.

BUTLER, Judith. (1999). *Gender Trouble*. New York and London: Routledge.

BUTNARU, Leo. (2006). *Între rigoare și fervoare: poezia lui Cezar Baltag în revista "Viața Românească"*, Anul C I (101), nr.3, Revistă editată de Uniunea Scriitorilor și Redacția Publicațiilor pentru Străinătate, București, martie, 2006.

CANTOR, Norman. (1989). *Twentieth Century Culture: Modernism to Deconstruction*. New York: Peter Lang Publishing.

CAPUTO, John D. (1997). *Deconstruction in a Nutshell, A Conversation with Jacques Derrida*. New York: Fordham University Press.

CARTER, Angela. (1997). *Writing from the Front Line*. Edimburgh University Press.

CĂLINESCU, George. (2006). *Estetica basmului*. Editura Pergamon.

- CĂLINESCU, Matei. (1995). *Cinci fețe ale modernității*. București: Editura Univers.
- CĂRĂUȘ, Tamara. (2011). *Capcanele identității*. București: Editura Cartier.
- CĂRTĂRESCU, Mircea. (2010). *Posmodernismul românesc*. București: Editura Humanitas.
- CHARLES, Taylor. (1989). *Les sources du moi. La formation de l'identité moderne*. Harvard University Press.
- CHEFDOR, Monique. QUINONES, Ricardo. WACHTEL, Albert. (1986). *Modernism. Challenges and Perspectives*. Urbana and Chicago: University of Illinois Press.
- CHEVALIER, Jean Alain Gheerbrant. (1993). *Dicționar de simboluri, mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*. București: Editura Artemis.
- CHIȚIMIA, I.C. (1971). *Folclorul românesc în perspectivă comparată*, Editura Minerva: București.
- CIOBANU, Antoaneta, Estella. GOLBAN, Petru. (2008). *A Short History of Literary Criticism*. Kutahya: Uc Mart Press. Turkey.
- CIOCULESCU, Șerban. (1982). *Poeți români*. Editura Eminescu: București.
- CISTELECAN, Al. (2000). *Top Ten (recenzii rapide)*. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
- CLARKE, Harry. (1922). *The Fairy Tales of Charles Perrault*. London: George G. Harrap&Co. Ltd.
- CLIFFORD, James. (1988). *The Predicament of Culture*. Cambridge: Harvard University Press.
- CLODD, Eduard. (1891). *Myths and Dreams*. London: Chatto & Windus.
- COLLINS, J. (1990). *Uncommon Cultures: Popular Culture and Postmodernism*. New York & London: Routledge.

- CONNELL, R. W. (1987). *Gender and Power: Society, the Person and Sexual Politics*. Stranford: Stanford University Press.
- CONNOR, Steven. (1999). *Cultura Postmodernă. O introducere în teoriile contemporane*. București: Editura Meridiane.
- CUCEU, Ion. (1999). *Fenomenul povestitului. Încercare de sociologie și antropologie asupra narațiunilor populare*. Cluj-Napoca: Editura Fundației pentru Studii Europene.
- CURRIE, Mark. (1998). *Postmodern Narrative Theory*. London: Macmillan Press Ltd.
- DEANE, Seamus. (1985). *Celtic Revival Essays in Modern Irish Literature 1880-1980*. London: Faber and Faber.
- DEBORD, Guy. (1976). *The Society of the Spectacle*. Detroit: Black and Red.
- DECIU, Andreea. (2001). *Nostalgiile identitatii*. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
- D'CRUZ, Carolyn. (2010). *Identity Politics in Deconstruction: Calculating with the Incalculable*. Aldershot: Ashgate.
- De MAN, Paul. (1986). *The Resistance to Theory*, Minneapolis: University of Minnesota Press.
- DERRIDA, Jaques. (1978). *Writing and Difference* [1974]. translated by Allan Bass. Chicago: The University of Chicago Press.
- Di STEFANO, Cristine. (1990). *Dilemmas of Difference: Feminism, Modernity and Postmodernism in Feminism/Postmodernism*. (ed.) Linda Nicholson. New York: Routledge.
- DOCHERTY, Thomas. (1993). *Postmodernism: A Reader*. Cambridge: Cambridge University.
- EAKIN, John Paul. ed. (1985). *Fictions in Autobiography: Studies in the Art of Self-Invention*. Princeton: Princeton University Press.

EAGLETON, Terry. (1983). *Literary Theory: An Introduction*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

EAGLETON, Terry. (2003). *After Theory*. London: Penguin Books.

ELLWOOD, Robert. (2008). *Myth: Key Concepts in Religion*. London: Continuum International Publishing Group.

ERGANG, Robert Reinhold. (1966). *Herder and the Foundations of German Nationalism*. New York: Octagon.

ESHELMAN, Raoul. (2008). *Performatism, or, the end of postmodernism*. Library of Congress. U.S.A.

FARGUES, Philippe. (2003). *Women in Arab Countries: Challenging the Patriarchal System?* In *Populations et Société* 387, February 2003.

FAULKNER, Peter. (1993). *Modernism*. London and New York: Routledge.

FISH, Stanley. (1980). *Is There a Text in This Class: The Authority of Interpretative Communities*. Cambridge: Harvard University Press.

FISHER, F., Benjamin. (2010). *The Fairy Tale*. English Literature in Transition, 1880-1920, Volume 53, Number 1, ELT Press. Available at <https://muse.jhu.edu/article/367333/pdf> Accessed 28 May 2017.

FOUCAULT, Michel. (1991). Introduction to *The Normal and the Pathological*. Georges Canguilhem'. New York: Zone Books.

FOUCAULT, Michel. (1974). *The Order of Things: An Archeology of the Human Sciences*. London: Tavistock.

FOUCAULT, Michel. (1971). *L'ordre du discours*. Paris: Gallimard. Web: <http://www.scribd.com/doc/32347244/Michel-Foucault-L-Ordre-Du-Discours> Accessed 3 May 2019.

FOWLER, Roger. (1987). *A Dictionary of Modern Critical Terms*. New York: Routledge and Kegan Paul.

FREUD, Elizabeth. (1987). *The Return of the Reader*. New York: Methuen.

FROST, William Henry. (2015). *Fairies and Folk of Ireland*. Irvine: Xist Publishing. available at <https://books.google.ro/books?id=EtDDCwAAQBAJ&pg=PP1&lpg=PP1&dq=William+Frost,+Fairies+and+Folk+of+Ireland&source> accessed 16 May 2019.

FUKUYAMA, Francis. (2018). *Identity. Contemporary Identity Politics and the Struggle for Recognition*. London: Profile Books Ltd.

FUNDESCU, Ion C. (1875). *Basme, orații, păcălituri și ghicitori*, București.

GARDENER, John. (1978). *On Moral Fiction*. New York: Basic Books.

GARVIN, Harry R. (ed.) (1980). *Romanticism, Modernism, Postmodernism*. London: Associated UP.

GEERTZ, Clifford. (1973). *The Interpretation of Cultures*. New York: Basic Books.

GENNETE, Gerard. (1980). *Narrative Discourse*. New York: Cornell University Press.

GERGEN, K. J., *Social construction in context*, Sage, London, 2001.

GERGEN, K. J. (2009). *The relational being: Beyond self and community*. New York: Oxford University Press.

GIBBONS, Alison. (2017). "Postmodernism is dead. What comes next?" *Times Literary Supplement*, June 12, 2017. Available at <https://www.thetls.co.uk/articles/public/postmodernism-dead-comes-next/> Accessed 4 May 2019.

GIDDENS, Anthony. (1984). *The Constitution of Society: Outline of the Theory of Structuration*, Berkeley: University of California Press.

GIDDENS, Anthony. (1990). *The Consequences of Modernity*. Cambridge: Polity Press.

GIDDENS, Anthony. (1991). *Modernity and Self-Identity. Self and Society in the Late Modern Age*. Stanford: Stanford University Press.

GOFFMAN, Erving. (1959). *The Presentation of Self in Everyday Life*. New York: Doubleday.

GOMME, George Laurence. (1908). *Folklore as an Historic Science*. London: Methuen and Co.

GOODMAN, Nelson. (1984). *Of Mind and Other Matters*. Cambridge: Harvard University Press, Cambridge.

GORDON, Edmund. (2016). *The Invention of Angela Carter. A Biography*. London: Chatto & Windus.

GRAFF, Gerald. (1997). *Literature Against Itself. Literary Ideas in Modern Society*. Chicago: University of Chicago Press.

GRIFFIN, David R. (1988). *The Reenchantment of Science: Postmodern Proposals*. Albany: State University of New York Press.

GROSS, David. (1992). *The past in ruins: tradition and the critique of modernity*. Massachusetts: The University of Massachusetts Press.

GROSZ, Elizabeth. (1994). *Volatile Bodies. Towards a Corporeal Feminism*. Crows Nest: Allen & Unwin. Australia.

HAASE, Donald. (2004). *Fairy Tales and Feminism: New Approaches*. Detroit: Wayne State University Press.

HABERMAS, Jürgen. (1968). *Knowledge and Human Interests*. London: Heinemann.

HARVEY, David. (1989). *The Condition of Postmodernity: An Inquiry into the Origins of Cultural Change*. Cambridge: Mass: Basil Blackwell.

HASSAN, Ihab. *POSTmodernISM* in *New Literary History*, 3,1, 1971, p. 5-30.

HASSAN, Ihab. *From Postmodernism to Postmodernity: The Local/Global Context*. IhabHassan.com.2000. available at www.ihabhassan.com/postmodernism_to_postmodernity.htm, Accessed 20 December2019.

HALL, Stuart (Ed.) (1996). Introduction to *Modernity: An Introduction to Modern Societies* (ed. Stuart Hall, David Held, Don Hubert, Kenneth Thompson). Oxford: Blackwell Publishing Lmt.

HARTLAND, Edwin Sidney. (1981). *The Science of Fairy Tales. An Inquiry into Fairy Mythology*. London: Walter Scott.

HAYES, J.H. Carlton. (1926). *Essays on Nationalism*. New York: Macmillan, New York.

HAYES, J.H. Carlton. (1960). *Nationalism: A Religion*. New York: Macmillan.

HEIDEGGER, Martin. (1990). *Principiul identității*, București: Editura Crater.

HEIDEGGER, Martin. (1962). *Being and Time*. Translated by John Macquarrie & Edward Robinson. Oxford U.K. & Cambridge USA: Blackwell.

HEIDEGGER, Martin. (1977). "The Age of the World Picture" in *The Question Concerning Technology and Other Essays*. Translated and with an Introduction by William Lovitt. New York: Harper Perennial.

HERDER, Johan Gottfried. (1900). *Outlines of a Philosophy of the History of Man*, New York: Bergman Publishers.

HERDER, Johann Gottfried.(1971). *Briefe zur Beförderung der Humanität*, Vol. I, Berlin and Weimar: Aufbau.

HERDER, Johann Gottfried. (1967-1968). *Sammtliche Werke*, 33 vols., ed. Bernhard Suphan Hildesheim: Georg Olms.

HUYSSSEN, Andreas. (1988). *After the Great Divide: Modernism, Mass Culture and Postmodernism*. London: Macmillan.

HOLLAND, Norman. (1968). *The Dynamics of Literary Response*. New York: Oxford University Press.

HOURIHAN, Margery. (1997) *Deconstructing the Hero: literary theory and children's literature*. London: Routledge, London.

HUTCHEON, Linda. (2002). *Poetica postmodernismului*. București: Editura Univers.

INGEMARK, Camilla, Asplund. *The Chronotope of Enchantment in Journal of Folklore Research*. No.43 (1), p.1-29.

IORGULESCU, Mircea. (1978). *Scriitori tineri contemporani*. București: Editura Eminescu.

JACKSON, Rosemary. (1981). *Fantasy: The Literature of Subversion*. London and New York: Methuen.

JAMESON, Frederic. (1981). *The Political Unconscious: Narrative as a Socially Symbolic Act*. New York: Cornell University Press.

JAMESON, Frederic. (1986). *Postmodernism or the Cultural Logic of Late Capitalism*. in *New Left Review*, no.146, p.53-93.

JARAH, Lawrence. (2004). *Essentialism and the Problem of Identity Politics*, available at <https://theanarchistlibrary.org/library/lawrence-jarach-essentialism-and-the-problem-of-identity-politics> accessed 25 May 2019.

JAUSS, Hans Robert. (1982). *Towards an Aesthetic of Reception*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

JOOSEN, Vanessa. (2012). *Critical and Creative Perspectives on Fairy Tales: An Intertextual Dialogue between Fairy- Tale Scholarship and Postmodern Retellings*. *International Research in Children's Literature*, Jun 2012, vo. 5, No. 1: pp. 124-125.

KAVANAGH, M. Thomas. (ed.) (1989). *The Limits of Theory*. Stanford: Stanford University Press, Stanford.

KIPPLENBERG, H.G., KNIPER, Y.B., SANDERS, A.F. (eds.). (1990). *Concepts of Person in Religion and Thought*. Berlin: De Gruyter.

KIRBY, Alan. *The Death of Postmodernism And Beyond*. Philosophy
Now. Issue 58 . https://philosophynow.org/.../The_Death_of_Postmodernis..
Accessed 5 February 2019.

KIRBY, Alan. (2009). *Digimodernism: How New Technologies Dismantle the Postmodern and Reconfigure Our Culture*. London: Continuum International Publishing Group.

KEARNEY, Richard. (1988). *The Wake of Imagination*. Minneapolis: University of Minnesota Press, Minneapolis.

KELLNER, D., BEST, Steven. (1991). *Postmodern Theory: Critical Interrogations*, New York: Guilford Press.

KERNAN, Alfred. (1990). *The Death of Literature*. New Heaven: Yale UP.

KOHN, Hans. (1946). *The Idea of Nationalism*. New York: The Macmillan Company.

KOLAKOWSKI, Leszek. (1990). *Modernity on Endless Trial*. Chicago: University of Chicago Press.

KREMnitz, Mite. (2007). *Roumanian Fairy Tales*. New York: Henry Holt and Company.

KRIEGER, Murray. (1988). *Words about Words: Theory, Criticism and Literary Text*. London: Johns Hopkins University Press.

LACAN, Jacques. (2002). *Ecrits: a Selection*. New York: W.W.Norton & Company, Inc.

LANG, Andrew. (1892). *The Green Fairy Book*. London: Longmans, Green and Company.

LEFEBVRE, Henri. (1991). *The Production of Space*. Translated by Donald Nicholson-Smith. Oxford: Basil Blackwell Ltd.

LEMERT, Charles. (1991). *Sociology after the Crisis*. New York: Westview Press.

LEVI-STRAUSS, Claude. (1963). *The Structure of Myth*. Translated by Claire Jakobson, New York: Basic Books.

LIFTON, R.J. (1993). *The Protean Self*. Chicago and London: The University of Chicago Press.

LOCKE, John. (1979). *An Essay Concerning Human Understanding*. ed. P. Nidditch, Oxford: Clarendon Press available at <https://andromeda.rutgers.edu/~jlynch/Texts/locke227.html> - accessed 10.12.2016.

LODGE, David. (ed) (1995). *Modern Criticism and Theory. A Reader*. London: Longman Inc., London.

LYOTARD, Jean-Francois. (1997). *Postmodernismul pe înțelesul copiilor. Corespondență 1982 – 1885*. Traducere și postfață de Ciprian Mihali, Cluj: Biblioteca Apostrof.

LYOTARD, Jean-Francois. (1979). *La Condition Postmoderne: raport sur le savoir*. Paris: Minuit.

MAALUF, Amin. (2001). *In the Name of Identity: Violence and the Need to Belong*. New York: Arcade.

- MACINTYRE, Alisdair. (1977). *The Monist*, Vol. 60, No. 4, *Historicism and Epistemology* (October, 1977), pp. 453-472, Oxford: Oxford University Press.
- MATHEWS, Richard. (2002). *Fantasy The Liberation of Imagination*. New York and London: Routledge.
- MCGLATHERY, James M. (ed.) (1991). *The Brothers Grimm and Folktale*. Illinois: University of Illinois Press.
- McHALE, Brian. 2004 [1987]. *Postmodernist Fiction*. London and New York: Routledge.
- McHALE, Brian. (1992). *Constructing Postmodernism*. London and New York: Routledge.
- MONAGHAN, Patricia. (2004). *The Encyclopedia of Celtic Mythology and Folklore*. New York: Facts On File Inc.
- MORARU, Christian. (2011). *Cosmodernism: American Narrative, Late Globalization, and the New Cultural Imaginary*. Michigan: Univeristy of Michigan Press.
- MILLER, James, E., Jr. (editor). (1960). *Myth and Method. Modern Theories of Fiction*. Nebraska: University of Nebraska Press.
- MULOCK, Maria Dinah. (2006). *The Fairy Book*. New York and London: Harper and Brothers, Publishers.
- NEISSER, Ulric. *Five Kinds of Self-Knowledge*. In *Philosophical Psychology 1*: 1998, pp.35-59.
- NICHOLLS, Peter. (1995). *Modernisms*. London: Macmillan Press Ltd.
- NICOLAU, Felix. (2013). *Estetica inumană. De la postmodernism la Facebook*. București: Editura Tracus Arte.
- NICOLAESCU, Basarab. (1999). *Transdisciplinaritatea*, Iași: Polirom.
- NORRIS, Christopher. (1990). *Deconstruction, Theory and Practice*. London and New York: Routledge.

NORRIS, Christopher. (1990). *What's Wrong with Postmodernism?*. Brighton: Harvester.

O'BRIEN, Eugene. *The Question of Irish Identity in the Writings of W.B. Yeats and James Joyce* available at [https://dspace.mic.ul.ie/.../O'Brien,%20E.,%20\(2002\)%20'The%20Question%20of%20](https://dspace.mic.ul.ie/.../O'Brien,%20E.,%20(2002)%20'The%20Question%20of%20) accessed 12 May 2019.

OSBORNE, Peter. (1992). Modernity is a Qualitative, Not a Chronological, Category. *New Left Review* I/192, March-April. Available at: <https://quote.ucsd.edu/time/files/2014/03/osborne-qualnotchron.pdf>.

PATAPIEVICI, H.-R. (2005). *Omul recent*, București: Humanitas.

PETRESCU, Liviu. (1998). *Poetica postmodernismului*. Pitești: Editura Paralela 45.

POP, Ion. (1973). *Poezia unei generații*. Cluj: Editura Dacia.

PROPP, Vladimir Jakovlevici. (1970). *Morfologia basmului*. București: Editura Univers.

PROPP, V.J. (1973). *Rădăcinile istorice ale basmului fantastic*. Traducere de Radu Nicolau, Prefață de Nicolae Roșianu, București: Editura Univers.

PURCARU, Ilie. *Poezie și politică*, București: Editura Albatros.

RANBERG, Kai. ROYER, Denis. DEUKER, Andre. (2009). *The Future of Identity in the Information Society: Challenges and Opportunities*. Frankfurt am Main: Springer.

RENAN, Ernest. BHABHA, Homi (editor). (1990). 'What is a Nation?' in *Nation and Narration*, London: Routledge.

Revista *Postmodernism(e)*, No.5-6, Institutul European, Iași, 2010.

REVIRON-PIEGAY, Floriane. (2009). *Englishness Revisited*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.

RICOEUR, Paul. (1985). *Temps et récit*, vol. 3, Paris: Seuil. Translated by McLaughlin Kathleen and Pellauer David (1988). Chicago: The University of Chicago Press.

RICOEUR, Paul. (1984). *Metafora vie*. Traducere și cuvânt înainte de Irina Mavrodin. București: Editura Univers.

RICOEUR, Paul. (1991). *Soi-meme comme une autre*. Paris: Seuil.

ROBBE-GRILLET, Alain. (1965). *Towards a New Novel*. Caldar and Boyars.

RONEN, Ruth. (1994). *Possible Worlds in Literary Theory*, Cambridge: Cambridge University Press.

ROSENEIL, Sasha. SEYMOUR, Julie. (1999). *Practising Identities. Power and Resistance*. London: Macmillan Press Ltd.

ROȘIANU, Nicolae. (1973). *Stereotipia basmului*. București: Editura Univers.

RYAN, Marie-Laure. (1991). *Possible Worlds, Artificial Intelligence, and Narrative Theory*. Bloomington: Indiana University Press.

SAID, Edward. (1993). *Culture and Imperialism*. London: Chatto and Windus.

ȘĂINEANU, Lazăr. (1895). *Basmele Romane, in comparatiune cu legendele antice clasice si in legatura cu basmele popoarelor invecinate si ale tuturor popoarelor romanice*. București: Academia Romana.

SILVERMAN, Hugh. (1989). *Derrida and Deconstruction*. London: Routledge.

SIM, Stuart. (1998). *The Icon Critical Dictionary of Postmodern Thought*. Cambridge: Icon Books Ltd.

SIMION, Eugen. (1986). *Scriitori români de azi*. București: Editura Cartea românească.

SCHULLERUS, Adolf. (1928). *Verzeichnis der rumänischen Märchen und Märchenvarianten, Nach dem System der Märchentypen Antti Aarnes, Zusammengestellt von A. Schullerus [Catalogul basmelor românești, După sistemul tipologiei basmelor al lui Antti Aarne, Întocmit de ...]* Helsinki, F.F. Communication edited for the Folklore Fellows.

SHOTTER, J. GERGEN, K. J. (1989). *Inquiries in social construction series, Vol. 2. Texts of identity*. London: Sage Publications.

SKINNIDER, Margaret. (1917). *Doing my Bit for Ireland*. New York: The Century Co.

SMYTHE, E. J. (1991). *Postmodernism and Contemporary Fiction*. London: Bastford.

SONTAG, Susan. (1966). *Against Interpretation and Other Essays*. New York: Delta.

STANCA, Nicoleta. (2013). *The Harp and the Pen. Tradition and Novelty in Modern Irish Writing*. București: Editura Universitară.

STĂNCIULESCU, Traian, D. (1995). *Miturile creației*. Iași: Editura Performantica.

SUKENICK, Ronald. (1969). *The Death of the Nove land Other Stories*. New York: The Dial Press.

SUKENICK, Ronald. (1973). *Out*. Chicago: Swallow Press.

SWANN, Stevan Jones. (2002). *The Fairy Tale. The Magic Mirror of the Imagination*. New York and London: Routledge.

SWEENEY, J. *Fundamentalist Postmodernist*. Available on line at: <http://julieunplugged.blogspot.com/2007/04/fundamentalist-postmodernist.html>, accessed 9 May 2019.

SZTOMPKA, Piotr. (2004). *Cultural Trauma and Collective Identity*. California: University of California Press.

TALOȘ, Ion. (2001). *Gândirea magico-religioasă la români*. Dicționar. București: Editura Enciclopedică.

TATAR, Maria. (2003). *The Hard Facts of the Grimms' Fairy Tales*. Princeton: Princeton University Press.

TATOMIRESCU, Pachia, Ion. (2005). *Generația resurecției poetice (1965-1970)*, Timișoara: Editura Augusta.

TAYLOR, Charles. (1994). *The Politics of Recognition in Multiculturalism: A Critical Reader*. Goldberg, David, Theo (ed.). Oxford: Blackwell Perss.

TEODORESCU-KIRILEANU, Simion. (2014). *Povesti basarabene*. Bucuresti: Editura Vestala.

THOMPSON, Sith. (1885-1976). *The Folktale*. New York: The Dryden Press.

TODOROV, Tzvetan. (1968). *A Structural Approach to a Literary Genr.* ,Translated from the French by the Richard Howerd, with a new foreword by Robert Scholes, Cornell New York: University Press, Ithaca.

TOMA, Irina. (2004). *Uses and Abuses of Tradition in Postmodernist Fiction*. Ploiești: Editura Premier.

TOMUȘ, Anca. SCHNEIDER, Karina (2015). *Modernism/Postmodernism. A study Guide*. Sibiu: Editura Universității “Lucian Blaga” din Sibiu.

TUCK, Donald H. (1974). *The Encyclopedia of Science Fiction and Fantasy*, Chicago: Advent Publishing.

TUPAN, Maria-Ana. (1995). *Marin Sorescu și Deconstructivismul*. Craiova: Editura Scrisul Românesc.

TUPAN, Maria-Ana. (2000). *Discursul modernist*, București: Editura Cartea Românească.

TUPAN, Maria-Ana. (2009). *Modernismul și psihologia. Încercare de epistemologie literară*. București: Editura Academiei Române.

TUPAN, Maria-Ana. Cilea, Marin. (2010). *Teoria și practica literaturii la început de mileniu*. București: Editura Contemporanul.

TUPAN, Maria-Ana. (2017). *The Key to Change. Interdisciplinary Essays in Cultural History*. Balti: LAP LAMBERT Academic Publishing.

TUPAN, Ana-Maria. (2016). *The Kantian Legacy of Late Modernity*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Schorars Publishing.

- TUPAN, Maria-Ana. (2015). "Ipostaze orifice la antipozii, Incursiuni in imaginar, no 6, Alba Iulia: Editura Aeternitas (pages 11-23).
- TURKLE, Sherry. (2007). *Evocative Objects: Things we Think With*. Cambridge: MIT Press.
- TURNER, Bryan S. (1990). *Theories of Modernity and Postmodernity*. Newbury: Sage.
- VAN GENNEP, Arnold. (1920). *La formation des legends*. Paris: Ernest Flammarion, Paris.
- VRABIE, Gheorghe. (1975). *Structura poetică a basmului*. București: Editura Academiei Republicii Socialiste România.
- VRABIE, Gheorghe. (1990). *Din estetica poeziei populare române*. București: Editura Albatros.
- VRABIE, Gheorghe. (1986). *Proza populară românească*. București: Editura Albatros.
- WATSON, G. J. (1979). *Irish Identity and the Literary Revival: Synge, Yeats, Joyce and O'Casey*. London: Crown Helm.
- WAUGH, Patricia. (1996). *Metafiction. The Theory and Practice of Self-Conscious Fiction*. London: Routledge.
- WAUGH, Patricia (Ed.). (2006). *Literary Theory and Criticism*. Oxford: Oxford University Press.
- WEEDON, Chris. (1999). *Feminism, Theory and the Politics of Difference*. Oxford: Blackwell Publishers.
- WILSON, William A. (2004). "Herder, Folklore and Romantic Nationalism," *Journal of Popular Culture, March 2004*. Web. DOI: [10.1111/j.0022-3840.1973.00819.x](https://doi.org/10.1111/j.0022-3840.1973.00819.x). http://mysite.du.edu/~lavita/anth_3070_13s/_docs/wilsonw_herder_folklore%20copy.pdf Accessed 4 May 2019.
- WOODS, Tim. (1999). *Beginning Postmodernism*. Manchester: Manchester University Press.

WOLFREYS, Julian. (2002). *Introducing Criticism at the 21st Century*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

WOLFREYS, Julian. BAKER, William. (1996). *Literary Theories. A Case Study in Critical Performance*. London: Macmillan Press Ltd.

YEATS, Butler, William. (1979). *Letters to the New Island*. Cambridge: Harvard University Press.

